

Vedlegg til Arbeidsprogram 2024-2025

Plan for anleggsutvikling

Nordre Follo idrettsråd skal arbeide for best mulige forhold for idretten i kommunen. Å bidra til anleggsutvikling som møter behovene, er en viktig del av dette. På årsmøtet i september 2020 ble det vedtatt en plan for arbeidet med utvikling av en strategisk anleggsplan. Arbeidet har fulgt denne planen og de senere revisjoner av den. Følgende skriftlige underlag har vært benyttet i arbeidet:

- Innspill fra daglige ledere (vinter 2020)
- Innspill etter møter med klubbene
- Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
- Behovsanalyse idrett 2.0
- NIFs planer: Vi vil! og Vi skal!
- Viken IKs anleggsstrategi

Planen bygger på idrettslagenes ambisjoner og de behov som følger av det, samt hvilke utfordringer idrettslagene opplever i forhold til anleggssituasjonen. Planen avsluttes med en oppsummering av de mest sentrale oppgavene idrettsrådet skal jobbe med i de kommende årene.

Ambisjonene for idretten i Nordre Follo

Selv om vi har enkelte store idrettsgrener, er idrettstilbudet i kommunen svært mangfoldig. Som eksempler kan nevnes motorsport, kampsport, dans, orientering, langrenn, ishockey og en rekke ballspporter. Flere klubber har også startet med tilbud om e-port. Denne bredden er viktig og gir muligheter for de aller fleste til å finne en aktivitet som passer. Samtidig gir dette en utfordring i forhold til anleggssituasjonen. En del av aktivitetene korresponderer godt med skolenes behov, men ikke alle.

Det aller meste av idretten i Nordre Follo er barneidrett og mosjonsidrett, dvs at aktiviteten preges av å være primært breddeidrett. Samtidig er det klart uttalt fra idrettslagene at man ønsker å ha god kvalitet, uavhengig av toppidrett eller breddeidrett. Effekter i forhold til folkehelse og sosial tilhørighet vil avhenge av kvaliteten på tilbudene, noe som igjen påvirkes av anleggenes kvaliteter.

Idrettslagene i Nordre Follo er opptatt av å holde kostnadene så lave som mulig. Det å ha tilgang til egnede lokalteter har sin pris og er en viktig faktor i dette, fordi anleggene spiller en viktig rolle for kostnadsnivået også ved at de benyttes til små og store arrangementer. Hver av disse bidrar til inntekter for idrettslagene, som benyttes til å skape aktivitet og holde kostnadsnivået nede. I tillegg til den sportslige verdien av større arrangementer som tiltrekker seg deltakere fra områder utenfor kommunen, er det verdt å merke seg at disse også bidrar til inntekter for næringsdrivende i kommunen.

Utfordringsbildet vedrørende anlegg

Behovene som idrettslagene har meldt inn i forhold til nye anlegg, kan oppsummeres slik:

- Behov som skyldes for liten anleggskapasitet i dag (alle som ønsker å delta får ikke plass)

- Behov knyttet til at utøverne ikke får nok tid til trening i anleggene sett i forhold til idrettslagenes ambisjoner
- Behov knyttet til uhensiktsmessige lokaler og anlegg som ikke tilfredsstillende de kravene som stilles av dagens utøvere og gitte krav fra idrettsforbund. (kvalitet)

Nasjonale tall for tilgang til anlegg ifht befolkning, viser at Viken ligger lavere enn gjennomsnittet i Norge, og at Nordre Follo ligger omtrent på gjennomsnittet for Vikens kommuner. Dette oppleves allikevel som for lite. Kommunens behovsanalyser fra 2020 beskrev et stort rehabiliteringsbehov for en del av de eksisterende idrettsanleggene. Behovsanalyse idrett 2.0 fra 2021 forsterker dette bildet ytterligere. I løpet av det siste året har det også blitt en reduksjon i forventet kapasitetsøkning i idrettshaller, siden Akershus fylkeskommune har gått bort fra planene om å bygge ny videregående skole og idrettshall i Ski. Det er med andre ord betydelige mangler både i forhold til kapasitet og kvalitet.

Mange idretter har aktiviteter som går året rundt, noe som presser på anleggskapasiteten særlig om vinteren. For eksempel har flere typiske sommeridretter behov for å tilby innendørs trening i vinterhalvåret. Dette gir økende behov for treningstid i hallene og mindre aktivitetsrom. Med den befolkningsutviklingen som er forventet i kommunen, er det helt nødvendig å ha gode og realiserbare planer for både rehabilitering av eller erstatning for eksisterende anlegg og for bygging av nye. Uten dette, vil idrettstilbudet bli svekket, med de negative konsekvenser det kan få. Det er vanskelig å se at en slik situasjon vil gi muligheter for å oppfylle ambisjonene til idretten (f.eks. livslang idrett) og Nordre Follo kommune (f.eks. aktiv hele livet). Da må vi i så fall forskyve en mye større andel av tilbudene over mot aktiviteter som ikke krever anlegg.

Konkrete behov frem mot 2030

Rehabiliteringsbehovet er særlig knyttet til flerbrukshaller, svømmehaller, kunstgressbaner og friidrettsarenaer. Idrettsrådet legger til grunn at eksisterende anlegg med rehabiliteringsbehov, eksempelvis flerbrukshaller og kunstgressbaner, enten blir rehabilitert til akseptabel standard i løpet av kort tid, eller at de erstattes av nye tilsvarende anlegg.

Kommunen er i gang med å realisere ny svømmehall på Langhus. Inntil denne blir ferdig og tatt i bruk (høsten 2024), vil kapasiteten for svømmeidretten fortsatt være sterkt redusert. Men også etter realisering, vil kapasiteten være begrenset, da Ski bad vil stenges og ikke erstattes. Det er gledelig at svømmeklubbene har fått til et godt samarbeid rundt bruk av tilgjengelig tid. Dette vil være verdifullt for også å finne gode løsninger i tiden foran oss. For idrettens del, er det verdt å legge vekt på at svømmeidrett tiltrekker seg utøvere med annen bakgrunn og interesse enn de andre store idrettene (f.eks. ballidrettene). Det er derfor viktig at vi opprettholder et godt tilbud til denne idretten.

Når det gjelder friidrett, er status at de eksisterende anleggene gjennomgående er i dårlig forfatning. Det er iverksatt rehabilitering av de mest prekære behovene, men det må finnes mer varige løsninger. Idrettsrådet og friidrettsklubbene er enige om at det må være ett fullverdig stadionanlegg for friidrett i kommunen, supplert med lokale delanlegg. Den totale kapasiteten må opprettholdes. Løpebanen på friidrettsbanen på Ski vil bli gjennomgående oppgradert i 2025 og fasilitetene på Sofiemyr blir fortsatt vedlikeholdt.

Tilbakemeldingene fra idrettslagene om for liten kapasitet i flerbrukshallene, viser at behov for flerbrukshaller fortsatt bør prioriteres. Siden barn og ungdom utgjør den desidert største brukergruppen som benytter hallene, er det sannsynligvis hensiktsmessig å plassere flerbrukshaller

der det er behov for skolebygg. Det finnes planer for nye hallflater knyttet til skoleanlegg i regi av Nordre Follo kommune i perioden 2026-2037 (Ski Øst, Ski Skolekvarter, Finstad, Greverud). Det ble vedtatt å ikke bygge flerbrukshall(er) i forbindelse med bygging av Sofiemyr skole. Kommunen vedtok i 2021 at det skal bygges en flerbrukshall i Langhus idrettspark som blant annet også skal være tilrettelagt for turn. Lokalisering av idrettsanlegg bør vurderes opp mot effektiv drift og ønsket om å skape sosiale idrettsmiljøer på tvers av alder og aktiviteter. En samling av ulike anlegg i idrettsparkene er et viktig element i å få til dette. Lokalisering av anlegg kan også vurderes ulikt for anlegg spesielt rettet inn mot toppidrett versus breddeidrett.

Selv om toppidrett utgjør en liten andel av idrettslagenes virksomhet, er den viktig på flere måter. Blant annet får vi høy trenerkvalitet til utøvere langt utover de som er toppidrettsutøvere. Samtidig ser vi at våre toppidrettsutøvere bidrar positivt til idrettslagene, både som inspirasjon og gode rollemodeller. Dette er viktige aspekter, som gjør at det er allmenn oppslutning om toppidrettslagene og – utøverne i kommunen. Et eksempel på dette er det samarbeidet alle håndballklubbene har etablert. Man har samlet seg om at Follo HK Herrer og Follo HK Damer skal være klubbene som satser mot toppen i håndball. Men vi ser behov for å arbeide enda bredere for å tydeliggjøre både hva gevinstene er og hvilke særskilte behov som knytter seg til toppidretten i kommunen. Vi trenger blant annet en tydeliggjøring av hvilke anlegg som trengs for å fylle behov som kun kreves av toppidrettsutøvere. Når det gjelder fotballanlegg, har idretten samlet seg om et fremtidsbilde med et felles stadion som kan dekke behovene for våre beste fotballklubber. Det er også pekt ut alternativer som kan være aktuelle på både kort og lang sikt. NFIR vil arbeide videre for at disse planene blir realisert

Flere idrettslag er aktive i å realisere nærmiljøanlegg (for eksempel Tuftepark og Diskgolfanlegg). Dette gjøres gjennom egeninnsats og finansiering fra ulike fond, samt spillemidler. Det er også et økende behov for å se på muligheter for å etablere anlegg som kan benyttes av flere utendørsidretter, for eksempel sykkelbaner og rullerulleskøyper (kombinasjonsanlegg). Disse vil kunne dekke et bredt tilbud, ikke minst for egenorganisert aktivitet. Det er flere steder slike anlegg kan realiseres, og et første initiativ er å se på muligheter på Østre Greverud.

Idrettslagene har over lang tid meldt behov for innendørsanlegg for fotball, friidrett og andre idretter som ikke har en naturlig tilhørighet i flerbrukshaller. NFIR vurderer at slike anlegg kan gi et stort løft for flere idretter. Vi mener slike anlegg enten bør løftes opp på regionalt nivå eller at det realiseres gjennom private initiativ, men tilrettelagt på kommunal grunn. Idrettsrådet vil også se etter muligheter for å koble disse behovene inn mot Viken IKs arbeid med anleggsutvikling.

Årlig vurdering og prioritering av behov for anleggsutvikling

Idrettens behov er stort, og fortsatt er mange behov udekket. I tillegg til det som er beskrevet over, finnes en rekke andre særskilte og lokale behov (f.eks. klubbhus og innendørstilbud til flere vinteridretter). For å sikre et best mulig felles fundament og forståelse for de prioriteringer som NFIR gjør mellom ulike anlegg og lokaliseringer, vil vi arrangere et seminar med alle idrettslagene i forkant av beslutninger om NFIRs prioriteringer av anlegg.

Finansieringsmodeller

Gjennomgangen ovenfor har ikke lagt føringer på hvordan idrettsanlegg bør finansieres eller driftes. Et stort antall mindre og noen større anlegg er eid og finansiert av idretten selv. Men de største anleggene, som flerbrukshaller og svømmehaller, er i hovedsak eid av kommunen. Selv om

kommunen er i en vanskelig økonomisk situasjon nå, er det grunn til å tro at kommunen også i fremtiden vil bygge idrettsanlegg. Samtidig ser vi stadig flere anlegg og anleggsplaner i regi av idretten selv eller utviklet i samarbeid med kommersielle aktører. NFIR vil igangsette et arbeid for å sikre at terskelen for idrettens egne planer blir lavest mulig. Det er behov for forutsigbarhet med hensyn til bidrag fra kommunen, enten i form av lånegaranti, delfinansiering, leieforhold, forskuttering av spillemidler eller andre bidrag. Det er vårt mål at vi får etablert en enighet, gjerne en avtale, med kommunen om hvordan man ser for seg at idretten selv kan ta et større eierskapsansvar. Det er ønskelig at dette arbeidet kobles sammen med mulighetene for at idretten overtar driftsansvar for anlegg.

Politiske Prosesser

NFIR erfarer at dagens politiske ledelse i kommunen i mange sammenhenger har stort fokus på idrett og idrettsanlegg. Det er blant annet blitt fremmet to verbalforslag om anleggsutvikling som begge er blitt vedtatt av kommunestyret i desember 2023. Det er også blitt avholdt møter med Norges Fotballforbund om nytt nasjonalt treningsanlegg for landslagene og ifølge en pressemelding fra flertallskoalisjonen er «Nordre Follo er i gang med å se på muligheter i flere områder».

NFIR er positive til det politiske engasjementet, men ser også at det er krevende både for administrasjonen i kommunen og idrettslagene å følge opp de eksisterende utbyggingsplaner under de gitte økonomiske rammer, samtidig med at nye store prosjekter foreslås uten at de økonomiske konsekvensene synes å være avklart.

Når det både jobbes med gigantprosjekter innenfor idrettsanlegg samtidig med at mindre anlegg er planlagt bygget eller rehabilitert kreves det stor grad av samarbeid mellom ulike deler av den kommunale administrasjonen, NFIR sin erfaring i 2023 er at vi fortsatt ser forbedringspotensialet innenfor dette området.

Nytt i 2023

EU kommisjonen vedtok i 2023 et omsetningsforbud av gummigranulat fra 2031. Dette vedtaket får stor betydning for alle kunstgressbaner som planlegges bygget eller rehabilitert. Lokalt, regionalt og nasjonalt er det stort fokus på effekten av vedtaket. Fra Viken idrettskrets har man fokus på felles regler, samme tidsfrister i hele landet og fordeling av risiko gjennom ekstra økonomisk støtte. NFIR opplever at de som blir berørt av forbudet har stort fokus og at det på mange hold jobbes med å få på plass gode løsninger.

Avsluttende bemerkninger

Denne planen ble opprinnelig utviklet i 2021, og er oppdatert våren 2024. En oppdatert versjon legges frem årlig på årsmøtene til NFIR.